

עמידה בקריאת התורה: מה ענין עמידה אצל הר סיני

שאלה

1. שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קמו סעיף ד
א"צ לעמוד מעומד בעת שקורין בתורה, (ויש מחמירין ועומדין, וכן עשה מהר"ם)

1: פסוק

2. נחמיה פרק ח פסוק ה
וַיִּפְתַּח עֲזָרָא הַסֵּפֶר לְעֵינֵי כָל הָעָם כִּי יַעַל כָּל הָעָם הָיָה וּכְפָתְחוּ עֲמָדוֹ כָּל הָעָם
3. ספר תשב"ץ קטן סימן קפב
מהר"ם ז"ל היה עומד בשעת קריאת התורה ומביא ראיה מספר נחמיה וכפתחו עמדו כל
העם. לפי הפשט **משמע עמדו בעמידה ממש**
4. מסכת סוטה דף לט עמוד א
אמר רבא בר רב הונא: כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר אפילו בדבר הלכה, שנאמר:
"וּכְפָתְחוּ עֲמָדוֹ כָּל הָעָם", **ואין עמידה אלא שתיקה**, שנאמר: "וְהוֹחַלְתִּי כִּי לֹא יִדְבְּרוּ כִּי עֲמָדוֹ
לֹא עָנוּ עוֹד". רבי זירא אמר רב חסדא, מהכא: "וְאֲזַנִּי כָּל הָעָם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה"
5. טור אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קמו
כתב **רב שר שלום**... אין צריכין לעמוד עד שעונין הציבור יהא שמיה רבה ולא ראינו מי שנוהג
כך דמה שכתוב וכפתחו עמדו כל העם **אותה עמידה שתיקה היא**
6. ט"ז אורח חיים סימן קמו
ואני בעניי לא הבנתי דברי רב שר שלום דודאי העמידה הי' כפשוטה אלא **דאותה העמידה
צריכה להיות בשתיקה**
7. רש"י נחמיה פרק ח
וכאשר פתחו לקרות **שתקו כל העם**
8. אבן עזרא נחמיה פרק ח
העמידה בדיבור ופירושו שתקו והחרישו וכן עמדו לא ענו עוד **ויתכן שעמדו על רגליהם
לכבוד התורה...**

2: ברכו

9. משנה ברורה סימן קמו ס"ק יח
ובשעת אמירת ברכו וענית ברוך ה' המבורך לעולם ועד **לכו"ע צריכין לעמוד** דהוא דבר
שבקדושה

10. שו"ת הרמ"ע מפאנו סימן צא
הנה לדברי הכל ברכו את ה' המבורך הוא דבר שבקדושה ובדורות הראשונים שהיה הפותח
[בתורה] לבדו מברך לפניו והחותם מברך לאחריה היה די לעמוד בפתחו... עכשיו שהרבים
העולים כלם אומרים ברכו כדאמרינן טעמא בגמ' מפני הנכנסים והיוצאים, **לדברי הכל טוב**
ויפה לעמוד כל זמן הקריאה דלמא משתלי ויתיב גם בשעת ברכו, ועיניך רואות היושבים
בשעת קריאת התורה שהן אחד מהם לא קם ולא זע בשעת ברכה האל הטוב יכפר בעדו

11. כף החיים סימן קמו ס"ק ב
אמנם בשעה"כ כתב **דמנהג האר"י** ז"ל היה יושב במקומו עד סיום קריאת הפ' ולא כאותם
הנוהגים לעמוד עכ"ד... ומשמע **דאפי' בעניית ברוך ה' המבורך וכו' לא היה עומד, וכן**
נתפשט המנהג עכשיו כהאר"י ז"ל דאפי' חסידים ואנשי מעשה אין עומדים לא בעת
הקריאה ולא בעניית ברוך ה'

3. דבר שבקדושה

12. תשובות והנהגות כרך א סימן קמא
השאלה: אם צריך לעמוד בשעת קריאת התורה
... **בשם מרן הגריז"ס** זצ"ל (הגאב"ד דבריסק) שמעתי שחשש בקריאת התורה **שכיון שצריך**
עשרה היינו מפני שדינו כדבר שבקדושה ובדבר שבקדושה צריך לעמוד. והיינו **מפני**
שכבוד התורה בעמידה, ומדינא צריך ללמוד בעמידה אף שביטלו משמת ר"ג חובת עמידה
מפני חולי שירד לעולם כדאיתא במגילה דף כ"א ע"א), **בקריאה בעשרה דהוי דבר**
שבקדושה ראוי לחשוש שלא ביטלו כמאז וצריך לעמוד מפני כבוד התורה.

4a. כמעמד הר סיני לייט

13. ב"ח אורח חיים סימן קמא:א
נראה **דלאו מדינא היה נוהג כך** אלא כיון דצריך כל אדם להעלות על דעתו כששומע הקריאה
מפי הקורא **כאילו קיבלה באותה שעה מהר סיני** וכן כתב בספר הזוהר ומביאו ב"י ובהר סיני
היו כל ישראל עומדין כדכתיב (דברים ה ה) **אנכי עומד בין יי' וביניכם לכך הגון וראוי שיהו**
עומדין בשעה שקורא בס"ת...

14. אליה רבה סימן קמו
ומלחם חמודות שם [אות לו] משמע **דמדינא הוא** ולא מצד חומרא, כי הך דשתיקה נלמד
מאזני כל העם כמ"ש הלבוש, וכן בתשובות מנחם עזריה סימן צ"א כתב **דמדינא הוא** ולמדו
מדכתיב [נחמיה שם ז] **והעם על עמדם**

נ"מ

15. משנה ברורה סימן קמו"ט

ויש מחמירין ועומדין - ... והב"ח בסימן קמ"א כתב דגם המהר"ם מודה דמדינא שרי... ומי
שהוא איש חלש וקשה לו לעמוד ועי"ז אין דעתו מיושבת לכוין היטב לקול הקורא יש לו
לישב

16. תשובות והנהגות כרך א סימן קמא

... ובספר "קול אליהו" אוסר להחמיר לעמוד כשהציבור יושבים... ואע"ג דבעלמא מיחזי
כיוהרא כשאחרים לא מחמירים והוא מחמיר, אבל כאן אין מוכח שעומד משום חומרא שהלוא
בלאו הכי יש עומדים ולא מיחזי כיוהרא, וע"כ הנהג לעמוד אין לו לחשוש כלל, וכל אחד
כמנהגו נוהג.

4b. עמידה בקריאת התורה ברבים

הר סיני

17. דברים פרשת ואתחנן פרק ד

(ט) וְקוֹל הַשֹּׁמֵר לָךְ וְשֹׁמֵר נַפְשְׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן יִסּוּרוּ מִלְּבָבְךָ
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בְנֶיךָ:
(י) יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּאָמַר יְקֹוֹק אֵלֶי הִקְהַל לִי אֶת הָעָם וְאֲשַׁמְעֵם אֶת
דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֶתִּי כֹּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל הָאָדָמָה וְאֶתְבְּנִיהֶם יִלְמְדוּן:

הקהל

18. רמב"ם הלכות חגיגה פרק ג הלכה ו

וגרים שאינן מכירין חייבין להכין לבם ולהקשיב אזנם לשמוע באימה ויראה וגילה ברעדה
כיום שניתנה בו בסיני, אפילו חכמים גדולים שיודעים כל התורה כולה חייבין לשמוע בכוונה
גדולה יתרה, ומי שאינו יכול לשמוע מכוין לבו לקריאה זו שלא קבעה הכתוב אלא לחזק דת
האמת ויראה עצמו כאילו עתה נצטוו בה ומפי הגבורה שומעה, שהמלך שליח הוא
להשמיע דברי האל

19. שפת אמת וילך תרמ"ב

וצריכין לעמוד בהקהל כמו בהר סיני באימה ביראה

ספר מלכים

20. מלכים ב פרק כג

(ב) וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית יְקֹוֹק וְכָל אִישׁ יְהוּדָה וְכָל יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם אֹתוֹ וְהִכְהִנִּים וְהִנְבִּיאים וְכָל הָעָם
לְמַקְטָן וְעַד גְּדוֹל וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם אֶת כָּל דְּבָרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא בְּבֵית יְקֹוֹק:
(ג) וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ עַל הָעֵמֹוד וַיִּכְרַת אֶת הַבְּרִית לִפְנֵי יְקֹוֹק לְלַכֵּת אַחַר יְקֹוֹק וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְאֶת
עֲדוּתָיו וְאֶת חֻקֹּתָיו בְּכָל לַב וּבְכָל נַפֶּשׁ לְהַקִּים אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת הַכְּתוּבִים עַל הַסֵּפֶר הַזֶּה
וַיַּעֲמֵד כָּל הָעָם בְּבְרִית

21. מרדכי מסכת שבת פרק רבי אליעזר דמילה
ר"מ היה עומד בשעת קריאת התורה ובשעת שמלין התינוק והביא ראייה מן הפסוק ויעמוד
כל העם בברית

ספר נחמיה
22. נחמיה פרק ח פסוק ה
וַיִּפְתַּח עֶזְרָא הַסֵּפֶר לְעֵינֵי כָל הָעָם כִּי יַעַל כָּל הָעָם הָיָה וּכְפָתְחוּ עִמָּדוֹ כָּל הָעָם

4c. כמעמד הר סיני ממש

23. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מגילה פרק ד
ר' שמואל בר רב יצחק עאל לכנישתא חמא חד בר נש קאים מתרגם סמיך לעמודא א"ל אסור
לך כשם שניתנה באימה וביראה כך אנו צריכין לנהוג בה באימה וביראה ר' חגי אמר ר'
שמואל בר רב יצחק עאל לכנישתא חמא חונה קאים מתרגם ולא מקים בר נש תחתוהי א"ל
אסור לך כשם שניתנה ע"י סרסור כך אנו צריכין לנהוג בה ע"י סרסור

24. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יב הלכה יא
אין התורגמן נשען לא לעמוד ולא לקורה אלא עומד באימה וביראה

25. הררי קדם חלק ב סימן קסג ס"ק ג
ונראה על פי הנ"ל דכל קריאת התורה הוי כמתן תורה... דהבעל קורא הוא קאי במקום
השכינה, שהוא משמיע את התורה כדרך שהשמיע הקב"ה את התורה לישראל... המתורגמן
שהוא מקבל התורה מהבעל קורא, עליו חל חובת הדין של קבלת התורה באימה ויראה.
והנה בזמנינו שאין מתורגמן והציבור מקבלים בעצמם את התורה מפי הבעל קורא, א"כ
נראה דחל חובת עמידה על כל הציבור בשעת קריאת התורה, ואף שלפי הנראה מדעת רוב
הפוסקים... שאין חובת עמידה על הציבור, להנ"ל י"ל דכל זה בזמננו שהיו קוראים ע"י
מתורגמן, אבל היום דליכא מתורגמן יש חיוב עמידה על הציבור בעצמו כמו על המתורגמן

כאילו קבלה מהר סיני

26. רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ז
ואע"פ שהניחו לו אבותיו ספר תורה מצוה לכתוב משלו, ואם כתבו בידו הרי הוא כאילו
קבלה מהר סיני

27. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ל עמוד א
אמר ריב"ל: כל המלמד את בן בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו קבלה מהר סיני, שנאמר:
והודעתם לבניך ולבני בניך